

Kas meie ilmaennustusi

saab usaldada?

Talunik Johannes Valk pahan-
dab, et ilmajaam ei suutnud juu-
likuu suurt vihmasedu ennusta-
da, ning klimatoloog Ain Kallis
selgitab, millised on võimalused
täpset ilma teatada.

•• **JOHANNES VALK:** Laheotsa talu
on meil tavaks panna ees-
seisva päeva tööplaanid juurde
EMHI nelja päeva ilmapro-
noos. Sellest ei ole viimasel ajal
küll kasu olnud. Kevadel ja eel-
misel sügisel oli lugu parem, siis
läks ennustus sagedamini täkke.

•• **AIN KALLIS:** Juulikuu kohta
käiv kriitika on jumala õige. Veel
28. juuliks antud EMHI prog-
noos nägi ette suurt sadu, edasi
aga pakkusid kõik kasutatavad
eri maade mudelid isesugust il-
ma. Valiti välja üks, see aga kah-
juks ei eeldanud Loode-Eestile
taolist veetulva. Ilmataat kordas
uuesti möödunud augustis teh-
tud trikki (siis uputas ta Jõhvi
kanti). Muidugi on sünoptikul
ka väga häid päevi, seda tõenda-
vad tänukirjad suusalüüdit ja
teistelt ennustuste uskujaile.

•• **VALK:** Mis pikema aja
prognoosidesse puutub, siis eks me
loeme EMHI kõrval ka ilmatar-
kade ennustusi, aga need on tih-
ti vastukäivad. Üks ütleb nii, te-
ine ütleb naa. Aga mingi suunise
neist vahel ikka saab. Ega EMHI
pikaajalised prognoosid ka pa-
remad ole.

•• **KALLIS:** Professor Heino Too-
ming ütles, et kui on kümme il-
matarka, siis ühel läheb pikaaja-
line prognoos täkke. Mõnel ko-
halikul ennustajal on muidugi
väärat tähelepanekuid, mis aita-
vad ilmamuutusi mõista, näha
neid ette paariks nädalaks. Kuid
kas kasutada neid oma äriplaa-
ne tehes, see on maitseasi.

Tunduvalt ettevaatlikum tu-
leks olla astroloogiliste ilmaen-
nustustega. Kui loete, et "juuli
lõpus läheb ilm paremaks, sest
Päike jõuab Lõvi tähtkujusse",
siis mõelge, et too täht ei mõju-
ta ju mitte ainult meie tillukest
riiki, vaid kogu maakera. Kind-
lasti läheb kusagil ilm paremaks.

•• **VALK:** Paljud Põhja-Eesti
põllumehed ütlevad, et kõige
mõistlikum olevat kasutada
Soome ilmamateid. Meie ei ole
siiski kasutanud, kuigi Laheotsa
talu maadki on Soomele küllalt
lähedal. Soome ilmamateid
pluss on see, et ennustusi tehak-
se ka väga väikeste piirkondade
kohta ja just põllumeeste vaja-
dusi silmas pidades. EMHI pak-
ub ka tasulisi ilmamateid, kuid
mitte nii väikeste piirkondade
kohta kui Soome ilmaennusta-
jad.

•• **KALLIS:** Põhimõtteliselt Soo-
me ja Eesti sünoptikute töös eri-

nevusi pole – mõlemad riigid ka-
sutavad sama HIRLAM-i mude-
lit, mida praegu meie tarbeks
täpsustatakse.

Teiseks: EMHI mõtleb ka piir-
kondlikele prognoosidele – just
on arendamisel (eksperimenti
korras alles) projekt "Prognoos
koju kätte", mis annaks ennustu-
se 36 tunniks seitsme regiooni
kohta, maksumus 1 kroon päev.

Kolmandaks: osa lõuna-
soomlasi kuulab ning hindab ka
Eesti ilmamateid. Ülemöödu-
nud aastal sai võrreldud kolme
riigi – Soome, Eesti ja Rootsi
prognoose. Vahel jäi peale üks,
vahel teine või kolmas.

•• **VALK:** Ega ka kohalikud prog-
noosid muidugi kedagi ilma vin-
gerpusside käest päriselt ei
päästaks. Isegi meie kompaktsed
talu maadel – äärest äärde 6–7
km – on juhtunud, et ühel põllul
on sadanud oluliselt rohkem kui
teisel põllul.

Johannes Valk

Laheotsa talu peremees,
aasta põllumees 2003

Paljud Põhja-Eesti põllumehed peavad mõistlikuks kasutada Soome ilmamateid.

Täpsemad ilmaen- nustused aitaksid ta- lumehel saaki vähe- malt 3–4% tõsta.

•• **KALLIS:** Suviste hoovihmade
ennustamine on võimatu. 1958.
aastal oli Tartu aktinomeetria-
jaama ning Ülenurme ilmajaa-
ma mõõdetud sademehulkade
vahe kaheksakordne, kuigi jaa-
made vahet on vaid 6 km!

Muide, juulis sai pea kolman-
dik Eestist vihma alla normi, usu
või mitte!

•• **VALK:** EMHI ilmaprognoosid
on kokku pandud rohkem linna-
kui põllumehe huve arvestades
– näiteks suvine temperatuur
põllumeest eriti ei huvita, palju
tähtsam on info sademete koh-
ta. Temperatuuri on põllumehel
vaja teada kevadel ja ka sügisel,
kui ähvardab öökülmaoht.

•• **KALLIS:** Üks Eesti põllumajan-
dusministeeriumi ametnik ütles
kümme aastat tagasi, et
milleks küll need mulla tempe-
ratuuri ja kuivuse näitajad, kui
talumees määrab külviaja tagu-
mikuga mullal istudes. Tore
oleks, kui tuleks põllumehe, kes
suudaks valitsuselt agrometeo-
roloogiale raha leida – paar aastat
tagasi eraldati EMHI-le sama
suur summa kui kuulsale Tallin-
na libedusevastasele voldikule!

•• **VALK:** Ma ei ütle, et täpsed il-
maennustused aitaksid saaki
poole võrra tõsta, aga 3–4 prot-
sendist võib küll rääkida. Kui
Eesti põllumajandustoodangu
koguväärtus koos loomakasva-
tusega on ca 5,5 miljardit krooni,
siis iga protsent võrdub 55
miljoni krooniga.

Kasu oleks sellestki, kui saak-
sime mingi piirkonna kohta kas
või 1–2 päevaks väga täpse prog-
noosi. Näiteks taimekaitse pu-
hul saaks teha õigemaid otsu-
seid, kas minna taimi pritsima

või mitte. Kui pritsida päeva
jooksul 50 hektarit, aga öösel
uhab vihm taimekaitsevahendid
maha, on 25 000 krooni vastu
taevast läinud.

•• **KALLIS:** Lühiajalised prog-
noosid lähevad kindlasti täpse-
maks, kui Lõuna-Eestisse mu-
retsetakse ilmaradar (maksab
vist 20 miljoni krooni ümber).
Tallinna sünoptikud näevad
oma radariga praegu äikesepil-
ve (rahaga või isegi tornaadoga)
heal juhul riigi keskosani.

Radar võimaldab jälgida pil-
ve liikumist, sellele tööle oleks
kasuks nn äikesedetektor. Siis
saaks arvutist uurida, kas saju-
pilv läheneb teie maakonnale
või mitte. Rikkamates riikides on
kogu territoorium mitmekord-
selt nende riistade „vaateulatu-
suga“ kaetud. Satelliitide ilmain-
fo (pildid 15 minuti tagant) on
samuti kaunis kaunis löbu. Valda-
de kaupa ennustamiseni kulub
meil veel palju aega.

•• **VALK:** Laheotsa talus vaatame
igal hommikul üle eelmise ööp-
äeva sademed. Põhimõtteliselt
saaksime ju ka rohkem andmeid
koguda, aga minu arust pole igal
põllumajandusettevõttel mõtet
seda ise teha. Põllumajandus-
ettevõtjaid on Eestis ikkagi tuhan-
deid ja seepärast võiks riik anda
meteoroloogidele rohkem raha,
et nad saaksid põllumeestele
täpsemaid ja põhjalikumaid
prognoose koostada.

•• **KALLIS:** Ilma ennustamise ru-
sikareegel on: kui ilm on sil-
manähtavalt stabiilne, näiteks
istub Venemaal suur antitsüklon
kui "ilmapolitseinik" ja see

Ain Kallis

Eesti meteoroloogia ja
hüdroloogia instituudi (EMHI)
peaspetsialist-klimatoloog

Osa lõunasoomlasi kuulab ja hindab ka Eestis tehtavaid ilmamateid.

Tallinna sünoptikud näevad radariga äi- kesepilve heal juhul riigi keskosani.

hõlmab ka meid, siis võib ikka
prognoose kindlalt uskuda –
kuiv peaks püsima. Hea on tea-
da, et ühe tsükloni eluiga on
umbes viis päeva.

Vaadake aeg-ajalt baromeet-
rit: kui õhurõhk kiirelt muutub,
muutub ka ilm. Kui teatakse:
kohati esineb äikest, siis jälgige
pilvede arengut taevas. Samuti
saab tähtede järgi ennustada:
kui need vilguvad, siis ilmselt lä-
heneb tsüklon sajuga.

•• **VALK:** On minulgi üks lihtne
reegel: kui mind hakkavad suvi-
sel ajal kärbsed segama, siis
tean, et mõne aja pärast on
oodata korralikku vihmasedu.

•• **KALLIS:** Kärbsede tigiduse
suhtes enne vihma on tähelda-
tud, et nood olevat säärased iga
ilmaga. Aga saksa rahva tähele-
panek on küll õige: kui kukk ki-
reb sõnnikuhunnikul, siis ilm
kas muutub või ei muutu. ●